

Health Health Me

เรื่อง วรรณ

ภาพ อีพีเอ

ภาวะเครียดในเด็ก ที่พ่อแม่ต้องรู้

อ่คิดว่าคุณใหญ่เท่านี้ที่เครียด เป็นเด็กก็เครียดได้เช่นกัน แต่ปรับบทความเครียดของผู้ใหญ่กับเด็กอาจต่างกัน ผู้ใหญ่สามารถบรรยายความรู้สึก ความคิดตัวเองได้ เนื่องจากมีความเข้าใจในเรื่องอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ แต่ในเด็ก โดยเฉพาะเด็กเล็กที่ยังมีพัฒนาการทางภาษาไม่ดีพอ ยังไม่มีความเข้าใจ และไม่สามารถสื่อสารอารมณ์ความรู้สึกของตัวเองได้

พญ.เบญจพร ดันตสุติ จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นจากศูนย์การแพทย์สตรีและเด็กนวมิตร ชั้น 2 โลฟเซ็นเตอร์ (อาคารคิวเฮาส์ ลุมพินี) กล่าวว่า เวลาที่เด็กเครียดเด็กอาจแสดงออกด้วยพฤติกรรมต่างๆ เช่น ตื้อ ต่อต้าน ก้าวร้าวมากขึ้น ขาดสมาธิ นอนไม่หลับ ผื่นร่าย มีปัญหาการกิน พัฒนาการถดถอย อะไรที่เคยทำได้ก็กลับทำไม่ได้ ติดแม่มากขึ้น บางคนมีกั๊กเล็บ ดึงผมตัวเอง ไม่ยอมไปโรงเรียน เด็กที่โต

ขึ้นมาหน่อย อาจมีทั้งอาการทางกาย ที่กล่าวมา หรือการเรียนตกลง มีปัญหาสัมพันธ์กับเพื่อน บางคนอาจติดเพื่อนมากขึ้น มีปัญหาที่พ่อแม่ทะเลาะกันมากขึ้น

“เด็กบางคนติดเกม ติดอินเทอร์เน็ต เนื่องจากต้องการหนีจากความเครียดในใจ เรียกได้ว่าความเครียดในใจทำให้เกิดการแสดงออกได้หลากหลาย เด็กที่เครียดอาจแสดงออกด้วยอาการทางกาย เช่น ปวดท้อง ปวดหัว คลื่นไส้ อาเจียน ไปตรวจมาทุกที่หมอก็บอกว่าไม่พบสาเหตุชัดเจน” พญ.เบญจพรกล่าว

พญ.เบญจพร กล่าวต่อว่า อีกอย่าง ที่อาจต่างจากผู้ใหญ่คือสาเหตุของความเครียด ในเด็กส่วนใหญ่มักเกี่ยวเนื่องกับการเรียน หรือการพบกับความเปลี่ยนแปลงที่ต้องปรับตัว เช่น เข้าโรงเรียน ย้ายบ้าน พ่อแม่เลิกรากัน การสูญเสียคนหรือสัตว์เลี้ยงที่รัก ภัยอันตรายที่มาคุกคาม หรืออาจเกิดจากการเลี้ยง

ดูของผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดคนรอบข้าง ที่บ้านที่โรงเรียน เด็กบางคนที่มีพื้นฐานอารมณ์แบบที่มีความวิตกกังวลได้ง่าย ไวต่อการกระตุ้น มีความอ่อนไหว ก็อาจมีความเครียดได้ง่ายกว่าเด็กคนอื่นที่ไม่คิดอะไรมาก

“การเลี้ยงของพ่อแม่ที่ทำให้เกิดความเครียดมากขึ้น เช่น ความคาดหวังที่ไม่อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง จนกลายเป็นกดดันลูก พ่อแม่ที่มีความเครียดก็จะส่งผลให้เด็กเครียดด้วย นอกจากนั้นความเครียดที่เกิดจากโรงเรียน เช่น ครูไม่เข้าใจเด็ก เพื่อนแกล้ง เด็กไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน และที่พบบ่อยในปัจจุบันคือความเครียดจากการเรียน เช่น การบ้านที่มากเกินไป การแข่งขันในเรื่องเรียน การสอบต่างๆ ยิ่งบวกกับเด็กบางคนที่มีพ่อแม่จริงจังเรื่องเรียนมาก ต้องแบกรับความคาดหวังของพ่อแม่ทั้งของครูไม่ใช่เรื่องง่าย”

จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น กล่าว

เด็กเครียดได้ตั้งแต่ยังเล็กหากมีสิ่งมากระตุ้นให้เกิดความเครียด อย่างเด็กทารกที่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนใกล้ชิด เช่น เวลาหิวหรือขับถ่ายร้องไห้งอแงก็ไม่มีคนสนใจ หรือเด็กเล็กที่อาจยังไม่รู้ความแต่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่คนในบ้านทะเลาะเบาะแว้งกันรุนแรง เสียงที่ดัง ที่ทำที่น่ากลัว ก็มีผลกระทบต่อความรู้สึกเด็กได้ถึงแม้เขายังไม่รู้เรื่องก็ตาม

“ความเครียดของเด็กจะส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ รวมถึงพัฒนาการการเรียนรู้ต่าง ๆ อาจทำให้เกิดอาการทางกายที่ไม่ทราบสาเหตุ ทำให้เกิดอาการทางจิตใจ เช่น นอน

ไม่หลับ ขาดสมาธิ รับประทานได้น้อยลง ความเครียดเรื้อรังอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตและพัฒนาของเซลล์ประสาทในสมอง หรือทำให้เกิดการเจ็บป่วย อาจส่งผลถึงการใช้ชีวิตประจำวัน การเรียน และสัมพันธ์ภาพกับคนรอบข้างเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้”

คนเราทุกคนมีความเครียดได้เป็นปกติ เด็กก็เหมือนกัน ความเครียดที่เหมาะสมเป็นแรงผลักดันให้เกิดการกระทำที่ได้ผลอย่างที่ตั้งใจ แต่ถ้าความเครียดเรื้อรังยาวนานจะมีผลกระทบต่อตัวเด็กและคนรอบข้าง เช่น การใช้ชีวิตประจำวัน การเรียน คงต้องมีแนวทางในการจัดการ

“วิธีลดความเครียดในเด็กทำได้ค่ะ ก่อนอื่นต้องหาสาเหตุที่ทำให้เด็กเครียดและแก้ที่สาเหตุนั้น ที่สำคัญพ่อแม่ผู้ปกครองควรให้ความเข้าใจยอมรับเด็กในตัวตนของเด็กโดยไม่สร้างความคิดหวังที่กลายเป็นความกดดันจนเกินไป เด็กควรมีวิธีการจัดการกับความเครียดได้อย่างสร้างสรรค์ เช่น ได้เล่นกีฬาที่ชอบ อ่านหนังสือ เล่นสนุกกับเพื่อนตามความเหมาะสม ฯลฯ แต่ถ้าจัดการความเครียดไม่ได้พ่อแม่สามารถพาไปพบกับจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นเพื่อรับการประเมินหาแนวทางดูแลช่วยเหลือได้ค่ะ” พญ.เบญจพร ทังท่าย ■